

Heiner Müller / Wim Van Mulders

3.

Jeder Schoss, in den er irgendwie geraten war, wollte irgendwann sein Grab sein. [Zement]

Müllers teksten hebben ongetwijfeld bijgedragen aan een paradigmaverandering in het Vlaamse theater. Nadat hij in de late jaren zestig door toedoen van Jo Decaluwe in Vlaanderen gintroducteerd wordt (Philoktet, Arca) en even nog in de jaren zeventig opduikt (Traktor, Mannen van den Dam), zal hij vanaf 1981 met een grote continuïteit materiaal aanleveren voor een nieuwe generatie theatermakers die vooral in zijn latere werk geïnteresseerd zijn (Jan Decorte, Sam Bogaerts, Ivo Van Hove, Anne Teresa De Keersmaeker, Pol Dehert, e.a.). Bij Müller vinden ze teksten die afrekenen met het politieke discours van weleer en die durven ingaan op de scheuren van individu en samenleving. Ze zijn geschreven in een taal die alle openingen laat voor de autonomie van het theater en de verbeelding van een publiek. Op zoek naar een eigenaardigheid bleek Heiner Müller voor heel verschillende theatermakers in Vlaanderen de meest geschikte grondstof te bieden. In de diversiteit van de Vlaamse vernieuwingsgolf fungeert hij als één van de weinige verbindende elementen.

4.

Was zählt ist das Beispiel, der Tod bedeutet nichts. [Mauser]

De dood betekent niets in Müllers oeuvre. Wat vlees méér voor de maden. Een extra graf in het grote kerkhof dat de aarde is. Of ook nog, de eeuwige bijslaap, het orgiastische verlangstuk van de kleine dood in een eeuwig niets. Want zelfs het niets is bij Müller seksueel geladen: het gat in de schepping.

Müllers oeuvre is uiteraard een overwinning op de dood. Ondanks zijn verwoede pogingen om zichzelf als auteur uit zijn teksten te schrijven, blijft hij hierin sterk verweven: niet strikt biografisch – Müller was allesbehalve een voortuiniterator – maar als stem en standpunt.

Het gewicht van de tijd blijft in zijn oeuvre licht overeind: het deint niet mee op modieuze golfslag, vermijdt journalistieke kwesties, om juist in de geologie van de mensheid af te dalen en te zoeken naar de mechanismen die het bloedrode rad van de geschiedenis in beweging houden. In de huidige stand van de wereld ziet het er dus naar uit dat zijn stukken nog wel een tijdje actueel zullen blijven.

Maar die stem, dat standpunt, zullen we

morgen missen. Het Europa dat vandaag door de politici ineengeknutseld wordt heeft blijvend nood aan die messcherpe commentaar van een schrijver als Müller. Om te wijzen op de stank uit de kelders, de littekens van slecht genaaide wondes, en vooral de nieuwe Muren die hier en daar weer opgetrokken worden rond het welvarende eiland Europa.

De dood betekent niets bij Müller. Maar Müllers dood betekent het verlies van een groot intellectueel geweten.

Luk Van den Dries

Deze tekst verscheen ook in Montyplan van februari. In de maand maart organiseert Monty een gratis Mülleravond waarop een aantal theatermakers Müllerteksten zullen voorlezen.
03/238.64.97